

Ha nem megy a tanulás...

Elsőként meg kell állapítanunk, hogy egy átmeneti problémáról vagy egy állandósult állapotról van-e szó. Lehet, hogy csak egy közelgő esemény, egy ünnep, egy szünet izgatja a gyermeket, s ezért nincs kedve a könyv fölé ülni. Esetleg jobban szeretne kint lenni a szabadban vagy a barátjaival tölteni az időt a matekpéldák helyett. Azt hiszem, ez egy kicsit érthető. De mi a helyzet akkor, ha a gyermeket egyáltalán nem érdekli az iskola, ha kényszerként éli meg a tanulást, ha semmi örömet nem talál benne? Hogyan lehet ezen változtatni?

Tanuljon meg tanulni

Igen, maga a tanulás is tanulható. Vagyis ki kell tapasztalunk azokat a módszereket, melyekkel egy ismeret jobban és könnyebben rögzül. Mivel minden ember más, mindenkinek egyéni technikára van szüksége. Van, aki vizuális alkat, ennek megfelelően akkor tud egy anyagot könnyebben elsajátítani, ha látja. Ezen belül van, akinek többször át kell olvasnia a szöveget és akad olyan is, akinek nem elég elolvasni, de le is kell írnia ahhoz, hogy meg tudja jegyezni. Ezzel szemben van, akiben akkor maradnak meg jobban az információk, ha hallja azokat. Az utóbbi csoportba tartozó emberek legjobban előadások, hangfelvételek vagy hangos felolvasás segítségével képesek a leggyorsabban tanulni. Leghatásosabb - különösen gyerekek esetében -, ha mindegyiket ötvözzük, hangsúlyt fektetve a legelőnyösebbre.

Az is fontos, hogy a gyerek megtanuljon szlektálni, mi lényeges és mi kevésbé az. Fontos, hogy el tudja dönteni, egy szövegben melyek a kulcsszavak, illetve a kulcsmondatok. Ehhez (eleinte a segítségünkkel) használhat szövegkiemelőt, aláhúzhatja vagy készíthet jegyzetet, esetleg széljegyzetet. Kérjük meg, hogy egy-egy rész után foglalja össze szóban a lényegét. Ha olvas, mindenképpen kérdezzük vissza a szöveg mondanivalóját, mert sok gyerek ugyan gyönyörűen, folyékonyan tud olvasni, viszont nem érti az olvasottak tartalmát. Sokszor a szülők is csodálkoznak, miért kapott csemetéjük rossz jegyet, hiszen egész délután a könyv föléült és magolt. Csak éppen nem fogta fel, amit olvasott. Sok gyerek gyorsan végighadja az anyagot, hogy mielőbb mehessen játszani, de az agya már nem a szövegre koncentrálna, hanem a játékokra.

Ne alázzuk meg a gyereket!

Gyakori hiba a szülők és sajnos időnként a tanárok részéről is, hogy megalázzák a gyereket mind önmaga, mind mások előtt. A „Nem sok ész szorult beléd, fiam!” megállapítás egy pedagógus részéről, a „Mit várhatnék tőle, tiszta anyja/apja ez a gyerek!” kijelentés egy elvált szülőtől, ahol az anya vagy az apa tulajdonképpen a gyermeket bántja ezáltal, a volt házastárs okozta sérelmekért vagy a „De buta vagy!”, esetleg a „Te ezt úgysem tudod megtanulni! Bezzeg a testvéred...” szülői sértések képesek egy pillanat alatt akkora károkat okozni egy gyerek lelkében, melyet évekig nem képes kiheverni és feldolgozni, sokszor még egy szakember segítségével sem. Ha egy gyerek folyamatosan negatív kritikát kap, előbb-utóbb elkönnyveli magában, hogy csak annyira képes, amennyit feltételeznek róla. Idővel már saját maga állítja alacsonyra a szintet, egyre kevesebbet követelve önmagától. Egyrészt, hogy ne érje kudarc, másrészt nem is lesz többre igénye.

Építsünk megfelelő alapokra

Ahogy egy házat nem lehet felépíteni megfelelő alap nélkül, úgy semmilyen tantárgyat nem lehet az alapvető ismeretek nélkül elsajátítani. Nagyon sokszor az a probléma, hogy a gyerekeknek hiányoznak azok az ismeretei, melyek az ak-

tuális szint megértéséhez nélkülözhetetlenek. Ebből adódóan esélye sincs megérteni az anyagot. Ilyenkor a már említett megalázás módszere helyett vegyük át vele a szükséges információkat. Gyakran csak egy gyors ismétlés is elég. A „Szégyellj magad, ezt már igazán tudnod kéne!” megnyilvánulás viszont azonkívül, hogy a gyermeket kellemetlen helyzetbe hozza, nem vezet pozitív eredményre és nem visz előrébb sem a tanórán, sem a házi feladat megoldása közben.

Rendszeresen edzenie kell az agyát

A testünkhöz hasonlóan az agyunknak is folyamatos tornára van szüksége ahhoz, hogy megfelelően edzett legyen. Ne várjuk el a gyerektől, hogy olyan dolgokra is azonnal emlékezzen, melyeket már régen használt. Viszont könnyebb és gyorsabb egy korábban alaposan megtanult anyagot felidézni, mint egy korábban elhanyagolt leckét az újjal együtt megérteni, feldolgozni és megtanulni. Ahogy a testedzésnél, itt is fontos a rendszeresség és a rutin.

Szánjunk időt és figyelmet a tanulásra

Úgy nem lehet tanulni, ha közben ezernyi más dologgal is foglalkozunk. Ülünk le a gyerekekkel és összpontosítsunk a feladatra. Hallgassuk végig türelemmel, amit a gyerek mond, mert csak így érzik, hogy mindez számukra is fontos. Ha azt látja, hogy közben tv-t nézünk, újságot olvasunk, rejtvényt fejtünk, akkor ő sem fog kellőképpen a feladatra koncentrálni. Ne spóroljunk az idővel és a türelemmel, különösen kisiskolások esetében, mert ez a befektetés évek múlva bőségesen megtérül.

Erőszakkal nem működik

Az erőszak, a kiabálás, a fenyegetés, a bántalmazás soha nem jó stratégia. Lehet, hogy egy pontra elérhetjük, hogy a gyerek leüljön megírni a leckéjét, de ezzel a módszerrel csak egyre kevésbé érez majd kedvet a tanuláshoz. Erőszak helyett inkább próbáljuk meg tudatosítani benne, miért fontos a tanulás, milyen következményekkel jár, ha nem készül az órákra, ha rossz a tanulmányi eredménye, s ebből kifolyólag nem ott tanulhat tovább, ahol szeretne. Igyekezzünk elérni, hogy örömmel és érdeklődve vegye kezébe a könyvet és önmagát motiválja.

Dícsérjük meg a gyereket!

Örüljünk minden apró eredménynek és bátorítsuk, ösztönözzük a gyereket a további célok elérésére. Fontos, hogy legyen sikerélménye. Díjazzuk az erőfeszítéseit és a részeredményeket is. Ha eléri a kitűzött célt, jutalmazzuk meg a korá-

nak megfelelő aprósággal. (Kaphat egy piros pontot a szobájában kifüggesztett táblára, egy matrikát, extra időt a számítógép előtt, stb.)

Sok múlik a tanítási módszereken is

Ha egy osztályban a tanulók többsége utál vagy nem ért egy tantárgyat, illetve ha a diákok tudásszintje az adott tárgyból alacsony, akkor a hiba valószínűleg nem a tanulóknak van. Ez jelzésértékű lehet az iskola számára és a tárgyat oktató tanárnak el kellene gondolkoznia a tanítási módszerein és azon, alkalmas-e a tanári pályára.

A tanulás képessége mindenkiben benne rejlik, csak ki kell bontakoztatni. Bár mindenkinek van erős és gyenge oldala, szerintem bármi megtanulható. Csupán megfelelő magyarázat, akaraterő, szorgalom és kitartás kell hozzá.

Christine Chatterbox cikke nyomán

Nagyszülőknek:

Nem harap a számítógép

Sokan az idősödő korosztályból szinte mágikus tisztelettel tekintenek a számítógépre, félnek tőle, mint a macsek a víztől.

Munkánkhoz nem kellett, és ha nem kell, akkor mi a fenének tanuljak meg rajta, majd hülye leszek drága szabadidőmet a helyi alkoholeladásra szakosodott helyiség látogatása helyett ilyen marhaságokra használni.

Teltek-múltak az évek és egyszer csak észrevette az ember, hogy olyan nyelven kezdenek beszélni a nála fiatalabbak, amiből ő egy kukkot sem ért! Pedig egy kis utánajárással nem mélyült volna egyre inkább a szakadék közte és fiatalabb kollégái között. Tehát sokan úgy érezték, megváltás a nyugdíj. Szép kényelmesen bezárkóztak a maguk köré épített vártorony falai közé. Ahol csend, béke, nyugalom (elbutulás) honol.

No most itt van az eb elásva, hiszen az unokák is egész nap a számítógépet verik. "És még ezt sem tudod" felkiáltással, már nem is vagy érdekes a számukra. (utána a hátad mögött néhány cseppet sem elismerő félreérthetetlen mozdulatot téve a homlokukra, néhány jellemző körkörös mozdulattal).

Előbb-utóbb elveszti az ember a kapcsolatot a külvilággal és utóléri az információs analfabétizmus. A különböző elektronikai berendezések használatának a nem ismerése - a rádiótelefonról a távirányítón át a számítógépig - a mindennapi életünkben is gondot okoz, mivel a kitudja hányadik generációs programoknál járó multinacionális cégek már nem tudnak annyira lehülyíteni gépeket, hogy azt a korosztályunk is megértse.

Tehát ha a hegy nem megy Mohamedhez... Nekünk kell valamit elkövetnünk, leküzdés határtalan lustaságunkat „mindhalálalig tanulunk” felkiáltással keríteni kell egy olyan ingyenes (kizárólag nyugdíjasok számára induló tanfolyamot), ahol megismertetik az embert az alapfogalmakkal. Például az egér nem egy sajtot evő állat és a winchesterrel nem csak egymásra lövöldöznek a „boldog vadnyugaton”, a rossz és a jó bácsik. És ha eddig nem szöktünk meg, akkor sok gyakorlással megnyílik az „információs sztráda”. Szép sorjában, mint a „három kismalacban” a farkas, először egyik lábunkat dugjuk be, majd a másikat.

Megtanulhatunk szép lassan írni-olvasni, mindjárt lehet Szuahéli-földön élő régen látott rokonainkkal levelezni esetleg telefonálgatni. Újságokat, programokat, mi, hol, meddig van nyitva, hol árulják, stb. Egy csomó időt és fáradságot spórolhatunk meg magunknak, mert a számítógépen az információk áradatát megtalálhatjuk különböző honlapokon, minket érdeklő témákat tudunk fellapozni, egyszerűen kitarul előttünk a nagyvilág, kinek-kinek érdeklődése szerint. Gyakorlatilag mindent megtalálhatunk, ami érdeklődési körünkbe belefér. Minél többet foglalkozunk a számítógéppel, annál inkább megbarátkozhatunk a kezdetben „szörnynek” titulált masinával.

Ha be akarunk ruházni, nem kell mindjárt a legdrágább csicsamicsa ketyerét megvásárolni, attól nem leszünk okosabbak. Kell keresni egy szimpatikus, számítógép javítással is foglalkozó üzletet (lehet, hogy épp a tizenharmadik lesz). Nem szabad feladni a reményt, nekem is sikerült! Ahol nem röhögik ki az ember tudatlanságát, ott tanácsot is adnak és az ember pénztárcájának, igényeinek megfelelően tudnak ajánlani egy kezdőnek megfelelő masinát! Friss zsákmányunkat hazacipelve, kérésre általában be is üzemelik. És máris otthonunkban a világ!

Miután túlestünk az újdonság adta lelkesedésen és kihúzzuk a fejünk alól a gépet, amelyen napokon keresztül aludtunk, utána szép csendesen berendezkedhetünk a rendszeres napi használatra. Ne feledjük el, hogy soha sem a számítógép a „hülye” legfeljebb mi közelítettük meg rosszul a minket érdeklő témát és ilyenkor szokott lenni a galiba. Ha nem boldogulunk sehogy sem (ez nem anyós, hogy rúgásra indul), akkor érdemes inkább hozzáértőt megkérdezni, mint összevissza nyomkodással esetleg nagyobb galibát okozni.

Minden kedves, bátor nyugdíjasnak kellemes tanulást, jó szórakozást kívánok!

Hidegh Sándor
Nyugdíjas túlélési tanácsadó